

ΩΔΗ ΣΤΙΣ ΑΝΤΡΕΙΩΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΧΟΡΗΓΟΣΚΑΛΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ιστορία της Πατρίδας μας είναι γεμάτη από ηρωικές πράξεις, θυσίες και δραματικά γεγονότα.

Στην Επανάσταση του '21, οι αγώνες του Λαού για λευτεριά δίκαια κίνησαν το ενδιαφέρον άλλων λαών, που έδειξαν θαυμασμό και συμπάθεια για το αγωνιζόμενο Έθνος μας.

Πολλά από τα γεγονότα αυτά έμειναν ως σύμβολο στη συνείδηση του Λαού μας και άλλα, έμειναν σχεδόν άγνωστα γιατί δε φωτίστηκαν όσο έπρεπε και όταν έπρεπε.

Ένα από τα δραματικά γεγονότα, που συνέβη το Μάιο του 1826 και παρέμεινε άγνωστο, είναι η θυσία είκοσι περίπου Ελληνίδων που έπεσαν μαζί με τα παιδιά τους από τα βράχια της Χορηγόσκαλας στην ορεινή περιοχή της Αλαγονίας, βόρεια της Καλαμάτας, για να μην αιχμαλωτιστούν από τα στρατεύματα του Ιμπραήμ που τις καταδίωκαν. Ήταν μια θυσία γυναικών στο βωμό της Ελευθερίας, παρόμοια με τη θυσία των Σουλιωτισσών στο Ζάλογγο, το 1803.

Ύστερα από 189 χρόνια από τότε, ως ένα μικρό λιανοκέρι στην ιερή μνήμη αυτών των άγνωστων Ελληνίδων που χάθηκαν στη Χορηγόσκαλα, είναι η «Ωδή» που ακολουθεί.

Σ.Κ.

Πίνακας ζωγραφικής Σταύρου Καλυβιώτη: « 21-22 Μαΐου 1826 - Οι Αντρειωμένες Γυναίκες της Χορηγόσκαλας». (Λάδι σε μουσαμά, 60 X 80). Πίνακας συμβολικός: Οι άγνωστες Ελληνίδες πέφτουν από τα βράχια. Στα βράχια σχηματίζονται ηρωικές μορφές προγόνων. Στο πρώτο πλάνο, μικρή Ελληνίδα ξυπόλυτη -σέρνοντας τα βάζανα της Φυλής και με το βλέμμα στο κενό-, ακολουθεί την ίδια μοίρα... Σύνθεση ωδής και φιλοτεχνία πίνακα, Άνοιξη του 2007)

(ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΟΣ):

1825 - Τέταρτος χρόνος της Ελληνικής Επανάστασης.

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ Ι. ΚΑΛΥΒΙΩΤΗ

Οι Έλληνες, όταν έβαλαν στην άκρη τις έγνοιες για τους αγώνες της Λευτεριάς και μπήκαν ανάμεσά τους οι έχθρες και η διχόνοια, όταν άλλοι αποζητούσαν θέσεις και αξιώματα παραμερίζοντας τμημένους στις μάχες πολεμιστές κι έστελναν μπαρουτοκαπνισμένους οπλαρχηγούς δέσμους στην Ύδρα και στα μπουντρούμια του Παλαμψιδιού, ένας άλλος εχθρός αιμοδιψής και ανελέητος πάτησε το πόδι του στο Μοριά. Ήταν ο Ιμπραήμ Πασάς με τους τουρκοαιγύπτιους τακτικούς, που ήρθαν να καταπνίξουν την Επανάσταση, τη στιγμή που η νιογέννητη Λευτεριά δεν είχε ακόμη ανθίσει...

Αποβίβασε τα πολυάρθμα στρατεύματά του στη Μεθώνη κι άρχισε τον αφανισμό και την καταστροφή από την πολύπαθη Μεσσηνία. Τα αποτελέσματα τραγικά. Αμέσως κυριεύει την τότε Επαρχία Κορώνης και τα κάστρα της: Το Νιόκαστρο, το Παλαιόκαστρο και τη Σφακτιρία. Οι Έλληνες ασύτακτοι, προσπαθούν να τον ανακόψουν με κλεφτοπόλεμο, ή αναγκάζονται να εμπλακούν σε άνισες φονικές μάχες. Στο Μανιάκι πέφτει ηρωικά ο Παπαφλέσσας με τους τριακόσιους συμπολεμιστές του, δίνοντας το παράδειγμα της αυτοθυσίας.

Ο Ιμπραήμ δεν ανακόπτεται. Εισβάλλει στην Κυπαρισσία, κυριεύει και πυρπολεί την Καλαμάτα και σκορπίζει την καταστροφή στην επάνω Μεσσηνία καίγοντας τα χωριά και αιχμαλωτίζοντας γυναικόπαιδα. Αφήνει για λίγο τη Μεσσηνία στις στάχτες και στα ερείπια και συνεχίζει την πορεία του για την Τριπολιτσά και την Αργολίδα...

Η επόμενη χρονιά, το 1826, ήταν πιο δύσκολη.

Το Μεσολόγγι, ένα από τ' απόρθητα κάστρα του

Ελληνισμού έπεσε κι ο Ιμπραήμ ξεκινάει πάλι για το Μοριά. Σκοπός του να υποτάξει και τη Μάνη. Περνάει με το στρατό του από την Πάτρα χωρίς να βρει αντίσταση και συνεχίζει. Καταστρέφει τα Καλάβρυτα, φτάνει στην Τριπολιτσά, καίει την Ανδριτσaina και συγκεντρώνει τα στρατεύματά του στον κάμπο της Καρύταινας.

Μεταφέρει λάφυρα και πολλούς αιχμαλώτους, ιδίως γυναικόπαιδα. Χωρίζει το στράτευμα σε δυο φάλαγγες. Η πρώτη, με τα λάφυρα και τους αιχμαλώτους, περνάει τα Δερβενοχώρια κατεβαίνει στη Μεσσηνία και στρατοπεδεύει στο Νησί(Μεσσήνη). Η άλλη φάλαγγα κατευθύνεται προς τα Σαμπάζικα, στα χωριά Λεοντάρι, Δυρράχι, Άκοβο και Πολιανή. Ένα τμήμα περνάει προς τα Πισινά χωριά, τα χωριά της Αλαγονίας. Καταστρέφει τη Μεγάλη Αναστάσοβα, τη σημερινή Νέδουσα. Οι εχθροί αναζητούν αιχμαλώτους. Γυναικόπαιδα από τις παραπάνω περιοχές, προσπαθούσαν να περάσουν τα Πισινά χωριά για να φτάσουν στη Μάνη για ασφάλεια. Οι τουρκοαιγύπτιοι καταδιώκουν ένα μπουλούκι με γυναικόπαιδα που σκαρφαλώνουν στα βράχια για να γλιτώσουν. Ήταν είκοσι περίπου άγνωστες Ελληνίδες με τα παιδιά τους κι όταν κάθε ελπίδα σωτηρίας είχε χαθεί, για να μην αιχμαλωτιστούν, έπεσαν από τα βράχια και σκοτώθηκαν.

Η τοποθεσία ονομάζεται **ΧΟΡΗΓΟΣΚΑΛΑ**.

Πρέπει να ήταν η 21η ή 22α Μαΐου του 1826. Έτσι γράφτηκε το ηρωικό τέλος γι αυτές τις «αντρειωμένες γυναίκες», που έκαναν πράξη το μεγάλο όραμα του 1821: **Λευτεριά ή Θάνατος!**...

Τις δύσκολες εκείνες ώρες που κινδύνευε να σβήσει η Επανάσταση, η Διοικούσα Επιτροπή στο Ναύπλιο ανανέωσε τη Διαταγή διορισμού του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη ως Γενικού Αρχηγού των

Στρατευμάτων και ο Γέρος του Μοριά ξεκινάει από το Ναύπλιο με 60 πολεμιστές και κατευθύνεται νότια, συγκεντρώνοντας στρατεύματα για ν' αντιμετωπίσει τον εχθρό. Η πορεία του, μέσα από τα χαλάσματα που είχε αφήσει πίσω του ο Ιμπραήμ πριν λίγες μέρες γίνεται δύσκολη, όμως, κατορθώνει να συγκεντρώσει 3000 πολεμιστές και να στρατοπεδεύσει στα Δερβενοχώρια (χωριά Σούλι και Δερβένι). Γνώστης όλων των συμβάντων και των δραματικών γεγονότων που προκάλεσε το καταστροφικό πέρας του εχθρού, στέλνει δυο Αναφορές προς την Διοικούσα Επιτροπή στο Ναύπλιο. Στην πρώτη από του Δεδέμπεν (Τριπόταμο) με ημερομηνία 24 Μαΐου 1826, μεταξύ των άλλων γράφει:

«Οι μεν εχθροί δια της Πολιανής διέβησαν εις Αναστάσοβαν και λεπλάτισαντες και κατακαύσαντες αυτήν, κατέβησαν εις την Καλαμάταν».

Στη δεύτερη από το Δερβένι, με ημερομηνία 1η Ιουνίου 1826, αναφέρει λεπτομερώς τα γεγονότα:

« ... Οι εχθροί, περί την 21η του λήξαντος ασπκώθησαν από τον κάμπον της Καρύταινας και εξακολουθούντες την οδόν ήτις έδειχνε την πορεία των καταφευγόντων προς τα Πισινά χωριά (περιοχής Αλαγονίας) επροχώρησαν έως την Μεγάλην Αναστάσοβαν... Οι εχθροί αιχμαλωτίσαντες ολίγας αδυνάτους ψυχάς κατ' εκείνα τα μέρη, διευθύνοντο τας προς τα φρούρια της Μεσσηνίας οδούς... Και οι εν όρει ευρισκόμενοι με τα φαμίλιες των Έλληνες έπεσαν κατά πόδας και εφόνευον... Και είκοσι περίπου γυναίκες με τα παιδιά των και παρθένοι, θεωρούσαι εις εν μέρος ονομαζόμενον ΧΟΡΗΓΟΣΚΑΛΑ ότι ήσαν σε κίν-